

Andrzej Buszko

RECENZJA PRACY ZESPOŁOWEJ POD TYTUŁEM
„ZARZĄDZANIE DZIAŁALNOŚCIĄ INNOWACYJNĄ”¹

[słowa kluczowe: działalność innowacyjna, przedsiębiorstwo, zarządzanie, ekonomia, gospodarka rynkowa]

Streszczenie

Przedmiotem rozważań autorów w recenzowanej książce jest problematyka innowacji w środowisku podmiotów gospodarczych działających w warunkach współczesnej gospodarki rynkowej. Publikacja jest przeznaczona zarówno dla studentów kierunków ekonomicznych jak i dla praktyków działalności gospodarczej.

1. Uwagi wstępne

Recenzowana pozycja książkowa pod redakcją naukową Lidii Białoń jest zatytułowana *Zarządzanie działalnością innowacyjną*. W całościowym oglądzie poruszanej problematyki można znaleźć szkic teoretyczny, odnoszący się do problematyki innowacji i współczesnych strategii innowacyjnych oraz jej kontekst empiryczny, ukazujący działalność przedsiębiorstwa w odniesieniu do rozwiązań innowacyjnych. Oznacza to, że zakres tematyczny, treść i forma są spójne i podporządkowane wymogom publikacji książkowej o charakterze monograficznym.

Praca obejmuje łącznie 478 stron. Treść książki w sposób przejrzysty została podzielona na jedenaście rozdziałów (te zaś proporcjonalnie na podrozdziały) poprzedzona wstępem i zakończona uwagami końcowymi. Na końcu każdego rozdziału znajduje się bibliografia. Dobór literatury źródłowej, w przeważającej większości zagranicznej, wiąże się ściśle z poruszaną problematyką. Jest ona także (co warto podkreślić) bardzo aktualna.

¹ Lidia Białoń (red. nauk.); *Zarządzanie działalnością innowacyjną*. Wyd. Placet, Warszawa 2010.

2. Uwagi do tematyki książki

Przedmiotem recenzowanej książki jest problematyka innowacji w środowisku podmiotów gospodarczych w warunkach współczesnej gospodarki rynkowej. Oceniając na wstępie wybór problematyki książki jako przedmiotu badań, warto mieć na uwadze znaczenie tematyki innowacji współczesnego przedsiębiorstwa w środowisku globalnym i jej odniesienie do podmiotów gospodarczych w Polsce, na obecnym etapie przemian gospodarki rynkowej, zjawisk kryzysowych i dojrzewania rynku konkurencyjnego. Można przypuszczać, że w ten sposób należy uogólnić intencje redaktora naukowego Lidii Białoń wyrażające cel monografii.

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić to, że tematyka ta staje się obecnie niezwykle ważna i aktualna, a zarazem wielowątkowa, co zapowiada bardzo interesującą pozycję tej książki na rynku wydawniczym. Oznacza to w konsekwencji, że autorzy obrali bardzo wyrazisty i wdzięczny obszar badań, stanowiący przesłankę do wykorzystania bogatych analiz teoretycznych oraz empirycznych.

W wielu miejscach książki zwraca się również uwagę na ważność wybranych aspektów podjętej problematyki, nie tylko odnosząc się do działalności innowacyjnej. Wskazuje się na potrzebę ukierunkowania polityki gospodarczej na rozwój i wsparcie innowacji. Podejmuje się tematykę systemów i makrosystemów innowacji opartej na wiedzy, przedstawiając systemy innowacji i zarządzania wiedzą m.in. w USA, Japonii i Unii Europejskiej. Jednocześnie podkreśla się znaczenie regionalnych systemów innowacji i strategii innowacyjnych. Umiejętnie przedstawiono korzyści i koszty działalności innowacyjnej. Za cenne należy uznać rozwiązania odnośnie finansowania innowacji, zwracające szczególną uwagę na uwarunkowania wyboru źródeł finansowania. Innowacje są jednym z najważniejszych działań pozytywnych, dotyczą pokonywania barier wzrostu gospodarczego, wspierania eksportu, kapitału podwyższonego ryzyka czy aktywności małych i średnich przedsiębiorstw stanowiących jeden z najbardziej efektywnych i dynamicznie rozwijających się segmentów gospodarki. W lokowaniu kapitału w przedsięwzięciach najbardziej dynamicznych i innowacyjnych, równoległe z ekspansją informatyki, telekomunikacji, marketingu, upatruje między innymi przyczyny sukcesu wielu krajów o ugruntowanej gospodarce rynkowej. Biorąc pod uwagę uwarunkowania działalności przedsiębiorstw w wymiarze międzynarodowym, logika wywodu prowadzi do wizji alternatywnych ścieżek wykorzystywanych innowacji w formułowaniu strategii na użytek przedsiębiorstw.

3. Zakres przedmiotowy publikacji

Z tytułu książki wnioskujemy o zakresie przedmiotowym rozważań. Intencje redaktora naukowego odnośnie koncepcji merytorycznej wyrażają się w planie książki. Wynika z niego, że jej układ jest podporządkowany logicznemu wywodowi. Od teorii innowacji, jej uwarunkowań, strategii, finansowania oraz odniesienia do działalności innowacyjnej w Polsce. Autorzy poruszają w tym kontekście kwestie najważniejsze i aktualne. Świadczy o tym także bogata faktografia ilustrująca, pochodząca głównie z bezpośrednich źródeł zagranicznych i międzynarodowych statystyk.

Samo przedsiębiorstwo, jako kategoria, jest obecne w licznych analizach i studiach przypadku. Autorzy podejmują się określić istotę, cechy przedsiębiorstw innowacyjnych, Takie podejście oznacza, że publikacja odnosi się do wszystkich przedsiębiorstw, niezależnie od wielkości, wyników i pozycji finansowej, które są uczestnikami procesów globalizacyjnych i postrzegają gospodarkę światową, w tym międzynarodowy rynek, jako swoje środowisko działania. Jest to zatem obszar badań niewątpliwie należący do sfery zarządzania przedsiębiorstwem, co oznacza, że recenzowaną pozycję w świetle systematyki nauk ekonomicznych należy zakwalifikować do dyscypliny zarządzania.

Warto zauważyć, że w monografii poświęcono wiele uwagi uwarunkowaniom innowacji. Problematyka ta, w kontekście zawartości książki, jako w zasadzie jedyna została szerzej rozwinięta w warstwie teoretycznej i zajmuje uprzywilejowaną pozycję wśród innych zagadnień. Od określenia istoty innowacji rozpoczyna się bowiem treść pierwszego rozdziału. Wyjaśnia to drogę wnioskowania przebytą przez autorów. Warto podkreślić, że przedmiotem uwarunkowań innowacji nie są kwestie tylko finansowe. Z tej też przyczyny, z pewnością celowo, ukazano przedsiębiorstwo w znacznie szerszym kontekście, niż jego sytuacja finansowa.

Podkreślenie strategicznego charakteru tematyki innowacji ma swoje odbicie w tekście kolejnych rozdziałów książki, przede wszystkim w wielowymiarowym zaprezentowaniu otoczenia przedsiębiorstwa. Przede wszystkim jednak, obecność innowacji w ujęciu strategicznym wyraża przesłanie do czytelnika, który wchodząc w rolę zarządzającego winien działać profesjonalnie, czyli wszechstronnie, oraz z największą uwagą analizować i oceniać sytuację przedsiębiorstwa znajdującego się w konkretnym, nieustannie zmieniającym się otoczeniu traktowanym holistycznie. Wyraża to również szczególną postawę autorów interpretujących zjawiska w otoczeniu w sposób zaangażowany, nastawiony na cele strategiczne przedsiębiorstwa.

Rys. 1. Strona tytułowa książki pod redakcją Lidia Białoń *Zarządzanie działalnością innowacyjną*. Wyd. Placet. Warszawa 2010.

Zakres tematyczny innowacji obejmuje zagadnienia metodologii i terminologii. Ten świadomy zabieg wyjaśniania pojęć jest ważnym komunikatem sygnalizującym czytelnikom, że książka jest również podręcznikiem adresowanym do studentów z przedmiotu zarządzanie przedsiębiorstwem. Z uwagi na jej zawartość merytoryczną może być także skierowana do czytelnika już posiadającego taką wiedzę, który ma zamiar powiększania swoich umiejętności prowadzenia strategii innowacyjnej, przede wszystkim zaś czuje potrzebę poznawania w sposób systematyczny otoczenia przedsiębiorstwa i doskonalenia umiejętności menadżerskich oraz poszukuje syntetycznej informacji wzbogacającej jego wiedzę i doświadczenie na wyższym poziomie.

Ta syntetyczna wiedza o innowacji jest zorganizowana i przedstawiona w formie rozdziałów. Autorzy koncentrują się w nich nie na wszystkich, lecz na najważniejszych, czyli strategicznych, zagadnieniach składających się na działalność innowacyjną w warunkach gospodarki rynkowej. Nasylenie tekstu rzeczową informacją, dojrzała interpretacja i zwięzła prezentacja świadczy o wartości książki. Podkreślić tu należy również wysoki poziom naukowy rozważań, poprawność merytoryczną, komunikatywność i przejrzystość tekstu.

4. Oryginalne i nowatorskie elementy publikacji

Zadaniem recenzenta, po wnikliwym zapoznaniu się z pracą, jest odkrywanie jej istotnych wartości, które uzasadniają publikację w formie książkowej. O aktualności recenzowanej pracy naukowej może świadczyć także zawartość informacyjna licznych tablic i opracowanych schematów. Czytelna jest staranność i precyzja redakcji tekstu. Zdania są jasne i proste w budowie, przez co nie odczuwa się uciążliwości fachowego języka ekonomicznego. Książka nasycona jest interesującymi komentarzami, co dodatkowo zwiększa jej atrakcyjność dla czytelnika. W tym przypadku należy przede wszystkim uwypuklić elementy przesądzające o jej szczególnej wartości:

- **walor poznawczy rozprawy** oparty o całościowe i wielowymiarowe przedstawienie najważniejszych determinant zarządzania innowacyjnością w warunkach gospodarki rynkowej,
- **nasylenie tekstu wiedzą syntetyczną** w formie autorskich wniosków i uogólnień. Synteza autorów, chociaż we fragmentach może być dyskusyjna, na ogół przekonuje silną argumentacją wynikającą z ogromnej wiedzy, opartej o studia literatury i faktografię przedmiotu,
- **wartości aplikacyjne** wiedzy możliwej do wykorzystania przez zarządy przedsiębiorstw działające we współczesnych realiach konkurencyjnego rynku.

5. Podsumowanie

Zdaniem recenzenta, autorzy stworzyli oryginalną pozycję książkową, która, zgodnie z zamysłem, dobrze wyraża teoretyczną i praktyczną wiedzę o realiach prowadzenia działalności innowacyjnej. Opisana w pracy problematyka, procesy i zjawiska są przedstawione w sposób naukowy i kompetentny, zgodnie z aktualnym stanem nauki i w oparciu o uznane źródła wiedzy. Wartość publikacji zawiera się, z jednej strony, w autorskim ujęciu poruszanej tematyki, z drugiej zaś, w zwięzłej syntezie szeregu niezwykle interesujących zagadnień i oryginalnych spostrzeżeń opatrzonych dojrzałym, autorskim komentarzem. Tekst ma zwartą formę w większości krótkich, uporządkowanych wypowiedzi na tematy ujęte w podtytułach. Zgodnie z intencją redaktora naukowego, książka stanowi oryginalne opracowanie monograficzne, wszechstronne, i merytorycznie poprawne, co świadczy o jego niezaprzeczalnej wartości. Książka stanowi znaczącą pozycję wzbogacającą zasoby dotychczasowej wiedzy. Poziom naukowy potwierdza szczególne kompetencje autorów, zwłaszcza w kwestiach zarządzania innowacjami przedsiębiorstwa w warunkach gospodarki rynkowej. Publikacja wypełnia lukę w tym obszarze tematycznym na polskim rynku wydawniczym. Jest przeznaczona zarówno dla studentów kierunków ekonomicznych, w tym bezpośrednio studiujących na kierunkach zarządzania, oraz dla praktyków poszukujących w publikacjach naukowych wsparcia w zarządzaniu innowacjami.